

Kadar bo Evropa uredila svoje gospodarstvo v velikih naravnih kompleksih, ki ne bodo nujno povezani niti z državami niti z anonimnimi družbami, in kadar bo nastal v njej nov politični red, ki se bo spojil s človekovim osebnim smislom, takrat bodo zaživel mali narodi v svoji izredni vrednosti.

Edvard Kocbek, Mali in veliki narodi, Dejanje II, 1939

Edvard Kocbek, predavanje Oseba -središče novega življenja na Bohinjskem tednu (1939)

Vabimo vas na »Bohinjski teden (2021)«, okroglo mizo posvečeno spominu na pesnika, misleca in pričevalca Edvarda Kocbeka ob 40. obletnici njegove smrti. Srečanje bo v soboto, 25. septembra 2021 ob 16. uri pri cerkvi Svetega Janeza v Bohinju.

Z uvodno mislijo bodo na okrogli mizi in v razpravi sodelovali krščanski socialist in publicist **Peter Kovačič Peršin**, duhovnik **Rudi Koncilija**, pesnik in filozof **Primož Repar**, novinarka in publicistka **Alenka Puhar**, prevajalec in profesor **Andrej Rozman**, pesnik in umetnostni zgodovinar **Miklavž Komelj** ter arhitekt in esejist **Janko Rožič**.

Posebni gostje bodo igralci **Gregor Čušin** in glasbenika **Goran Krmac** in **Janez Dovč**

Edvard Kocbek je bil poleg ekonomista Antona Gosarja, ki je bil tudi pobudnik srečanj, pisatelja Frana S. Finžgarja, duhovnika, slavista in profesorja Jakoba Šolarja nekakšen »spiritus agens« Bohinjskih tednov pri Svetem Janezu v Bohinju. Leta 1937 so teden organizirali mladi katoliški intelektualci akademskih društev Zarja, Danica in Savica, leta 1939 pa samo še društvo Zarja, ki je izdalo tudi zbornik. Na prvem srečanju leta 1937 so razpravljali o svobodi duha, fašizmu, komunizmu, kulturni rasti, o kulturnih ciljih in zahtevah Slovencev... Na drugem, v burnem času na predvečer druge svetovne vojne, leta 1939 pa so pretresali teme Človek in njegov smisel, Oseba – središče novega življenja, Oseba in kultura, Slovenstvo in katolištvo, Osnovna narodnogospodarska in socialna vprašanja Slovenije ...

Edvard Kocbek je kot vsak pravi pesnik tudi videc, priča ne samo svojega, temveč tudi »pričevalec našega časa« (Boris Pahor). O tem se lahko prepriča vsak sam, če natančno prebere in premisli poleg pesniških uvidov tudi njegove politične vpogleda v eseju Veliki in mali narodi iz leta 1939. Kocbek je jasno videl, da Evrope ne morejo rešiti »totalitarne države«, temveč se zares lahko poveže najprej na gospodarski osnovi. To pomembno dejstvo je uvidel dobro desetletje pred »ustanovnimi očeti združene Evrope«, Kajti Skupnost za jeklo in premog je bila ustanovljena leta 1952, Evropska gospodarska skupnost leta 1957, Evropska unija pa šele leta 1993. Če sledimo Kocbekovemu uvidu, smo se s spoštovanjem "kulturne raznolikosti" in sprejemanjem manjših narodov v EU približali tudi drugi točki njegove napovedi. Tisto, kar ostaja v tej celoviti viziji še neuresničeno in nam je posameznikom malih in velikih narodov Evrope v tem trenutku največji izziv, je ravno »nov politični red, ki se bo spojil s človekovim osebnim smislom ... «.

Misel je lahko, abstraktna, tehnična in globalna, smisel pa je vedno oseben, poseben in lokalni, vendar prav zato tudi univerzalen, saj povezuje objekt in subjekt, svet in človeka, torej posameznika, ne množice z univerzumom.

Tudi naš nemirni čas, ki ga pretresajo zaporedne in ponavljajoče se krize od ekoloških preko ekonomskih in političnih (MISEL) do najnovejših zdravstvenih in osebnostnih (SMISEL) je dobro premisliti in osmisliti v tej smeri. Krize se s pasivnim spremljanjem ne da rešiti, »crisis« je že starim Grkom, od katerih smo besedo prevzeli, pomenil »trenutek odločitve«. Evropa po Brexitu ostaja vedno bolj sama, vendar je to hkrati tudi njena priložnost, kajti prvič po drugi svetovni vojni se mora in more ustvarjalno odpreti in opreti predvsem nase.

Skrajni, skoraj »skrijni čas« je, če uporabimo še en Kocbekov pojem, da se postmoderni koncept »spopada civilizacij«, ki je po Afganistanu v še večji krizi, zamenja s »sožitjem kultur«, ki edini omogoča preživetje človeštva na Zemlji. Z besedami: »Žive naj vsi narodi« ... je v svoji Zdravljici to uvidel že Prešeren. Da ne gre le za romantične sanje, sta dokaz prav Evropska unija in samostojna slovenska država, v katerih pa moramo, tisto pravo prostost posameznika, ustvarjalni vzgib raznolikih kultur in skupnega duha šele doseči ... Kocbekov uvid, ni naključen, v dveh zunanjih točkah se je že uresničil, pri tretji, najbolj notranji, »človekovem osebnem smislu« pa bo še bolj ključen. V pogovor in premišljevanje vabimo vse, ki »dobro v srcu mislimo ...

Spomni se otrok, kako skrivnostno
sta spojena narava in zgodovina sveta
in kako raznolika je vzmet duha
pri slehernem ljudestvu na zemlji.

Edvard Kocbek, Lipicanci, 1969